

Nr 239.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag om överflyttande å landsfiskal av kronofogde åliggande bestyr m. m.; given Stockholms slott den 15 maj 1917.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1:o) lag om överflyttande å landsfiskal av kronofogde åliggande bestyr;

2:o) lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen;

3:o) lag om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § i lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning;

4:o) lag om ändrad lydelse av 15 kap. 2 § rättegångsbalken;

5:o) lag om ändrad lydelse av 10 kap. 12 § strafflagen;

6:o) lag om ändrad lydelse av 19 § 9 punkten i förordningen om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall; samt

7:o) lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 26 mars 1909 angående verkställighet i vissa fall av straff, ådömt genom icke laga kraft ägande utslag.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Steno Stenberg.

Förslag

till

Lag**om överflyttande å landsfiskal av kronofogde åliggande bestyr.**

Härigenom förordnas, att vad i lag eller författning är stadgat med avseende å kronofogde eller kronans uppbördsman eller ombudsman å landet skall, sedan kronofogdetjänsterna med utgången av år 1917 indragits, äga tillämpning med avseende å landsfiskal, såvitt ej annorlunda blivit stadgat.

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar av utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 2—4, 6, 9, 24, 57, 85, 90, 91, 94, 95, 98, 99, 137, 141, 159, 162, 163, 165 och 166 §§ utsökningslagen skola — vissa §§ i nedan angivna delar — erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Utmättningsman är å landet landsfiskal, var inom sitt tjänstgöringsområde, och i stad stadsfogde. Erfordras i — — — — varderas befattning.

Utmättningsman har att, — — — — förrätta utmätning.

3 §.

Konungens befallningshavande äge för bestämt fall eller inom visst område förordna lämplig person att på eget ansvar i landsfiskals ställe vara utmättningsman. Om sålunda förordnad utmättningsman gälle vad i denna lag om landsfiskal stadgas.

Om förrättningsman, som överexekutor särskilt förordnar för hållande av auktion å utmätt egendom eller fördelning av köpeskilling, stadgas i 90, 98 och 141 §§. Vad nedan i denna lag sägs med avseende å utmättningsman skall i fråga om uppdrag, för vilket förrättningsman som nyss nämnts blivit särskilt förordnad, i stället tillämpas å denne.

4 §.

I Stockholm, så ock i annan stad, där utmättningsmannabefattningen anses icke kunna av en stadsfogde ensam fullgöras, må, om Konungen finner gott sådant medgiva, stadsfogde äga att för bestämt fall i sitt ställe till utmättningsman sätta annan man, som av överexekutor är antagen; svare dock vid utmätning stadsfogden själv för redovisningen och för skada, som av utmättningsmannens fel eller försummelse kan komma. Ej må stadsfogde åt annan uppdraga försäljning av fartyg,

som i 94 § sägs, ej heller fördelning av köpeskilling för lös egendom i fall, då enligt 140 eller 141 § sammanträde för fördelningen erfordras; och äge Konungen även i övrigt föreskriva villkor för stadsfogdes rätt att i sitt ställe sätta annan man.

6 §.

Utmättningsman — — — — ej för jäv räknas. Förekommer jäv emot landsfiskal eller stadsfogde eller av överexekutor särskilt förordnad förrättningsman, anmäla han det genast hos överexekutor, som, där jävet prövas lagligt, förordnar annan utmättningsman i den jäviges ställe. Över beslut, — — — — ej föras.

9 §.

Landsfiskal och stadsfogde skola hålla dagbok — — — meddelas av Konungen.

Efter varannan månads förlopp skall landsfiskal inom fjorton dagar till överexekutor insända utdrag ur dagboken för alla mål, som under de två sista månaderna inkommit, så ock för de äldre mål, som ej blivit före nämnda månader avslutade. Stadsfogde skall efter var tredje månads förlopp inom fjorton dagar till överexekutor insända enahanda utdrag för de tre sista månaderna. Finnas ej mål, för vilka sålunda redogöras bör, varde ock det inom lika tid anmält. Försummar landsfiskal eller stadsfogde att inkomma med utdrag eller anmälan, såsom nu är sagt, fälle överexekutor honom att böta en krona för var dag han därmed utebliver; dock må ej dömas till sådan dagabot för längre tid än två månader. Är landsfiskal eller stadsfogde dömd till dagabot och låter sig ej därav rätta, varde straffad såsom för annan vårdslöshet i tjänsten.

24 §.

Nu nekar den som sökes sin hand och förskrivning: har han ej förut vid domstol eller inför överexekutor erkänt fordringshandlingen eller ock, enligt å handlingen tecknat behörigt bevis, i tillkallat vittnes närvaro inför kronofogde, landsfiskal, stadsfogde eller notarius publicus erkänt handlingen; varde målet såsom tvistigt till domstol förvisat.

57 §.

Då för utmättnings vinnande fordringsbevis till utmättningsmannen avlämnas, skall han därom göra anteckning å handlingen och meddela borgenären bevis.

85 §.

Då fast egendom blivit tagen i mät eller utmätningsman å landet tagit i mät fartyg, varom i 94 § sägs, åligger det utmätningsmannen att genast anmäla det hos överexekutor. Har i fråga om fast egendom å landet gäldenären vid utmätningen uppgivit auktionsställe, såsom i 98 § sägs, give utmätningsmannen ock det tillkänna.

Då fast egendom — — — — utmätningen skett.

Utmättes fartyg — — — — urskiljande erfordras.

Myndighet, som — — — — är sagt.

90 §.

Skall lös egendom — — — — till efterrättelse.

Är egendom — — — — lämpligt finnes.

Å landet skall auktion å fartyg, varom i 94 § sägs, förrättas av överexekutor eller, då auktion ej skall ske å landskansli, av den som överexekutor för sådant ändamål till förrättningsman särskilt förordnar; och låte auktionsförrättaren kungöra auktionen såsom ovan om annan lösegendom är sagt.

91 §.

Kungörelse om auktion — — — — nu är sagt.

Har gäldenären — — — — från ansvarighet.

Skall fartyg eller gods i fartyg säljas, varde kungörelsen om försäljningen jämväl införd i allmänna tidningarna tre gånger, sista gången minst fjorton dagar före auktionen; och skall kungörelsen tillika innehålla, att de borgenärer, som, ändå att de ej vunnit utmätning eller i utmätt fartyg hava inteckning, äga rätt till betalning ur det utmätta, hava att sådant, på sätt i 139 § sägs, före auktionen hos auktionsförrättaren anmäla. De borgenärer — — — — ske kan.

Är fråga om försäljning av fartyg, som blivit i fartygsregistret infört, anskaffe auktionsförrättaren gravationsbevis rörande fartyget; dock vare, där auktionsförrättaren det äskar, borgenären pliktig att förskjuta den för bevisets utlösande nödiga kostnad.

94 §.

Skall försäljning ske av fartyg, som enligt mätbrev eller å fartyget anbragt tontalsmärke har en dräktighet av tjugu registerton eller därutöver, uppläse auktionsförrättaren före utropet gravationsbevis, där enligt 91 § sådant skall vara anskaffat, och give till känna, å vad tid köpeskillingen sist skall inbetalas; anmane ock dem, vilka äro tillstädes

och hava fordran, som skall vid auktionen bevakas, att sådant anmäla. Varder fordran anmäld hos auktionsförrättaren, meddele han före utropet därom underrättelse.

Innan auktionen — — — — för sammanträdet.

95 §.

Den som — — — — ånyo utropat.

Vad av köpeskillingen — — — — till godo.

Varder ej sist å det sammanträde, varom förut är sagt, köpeskillingen till fullo gulden eller anstånd lämnat efter ty nyss är sagt, vare köpet ogillt och besörje genast auktionsförrättaren, att fartyget varder till försäljning ånyo utlyst, som i 90 och 91 §§ sägs. Går fartyget — — — — å köpeskillingen gottgöras. Är part eller borgen ställd för köpeskillingen, låte auktionsförrättaren, där sådant erfordras till gäldande av vad förre köparen utgiva bör, ofördröjligen försälja panten i den ordning, som om utmäta lösören stadgas, eller utsöka borgensförbindelsen hos löftesmannen.

Varder köpeskillingen — — — — gälden övertagit.

98 §.

Å landet — — — — auktionen skall hållas. Skall auktionen hållas på annat ställe än landskansliet, varde den förrättad av den som överexekutor för sådant ändamål till förrättningsman särskilt förordnar.

I stad — — — — gemenligen hållas.

Skola fastigheter — — — — å landskansliet.

99 §.

Då fast egendom å landet blivit utmätt, insände utmätningssmannen till överexekutor protokollet över utmätningen med beskrivning och värdering å egendomen jämte övriga tillgängliga handlingar, varom i 79 § är nämnt.

137 §.

Då utmätt — — — — till handa.

Innan dom — — — — eller borgen.

Har stadsfogde till utmätningssman i sitt ställe satt annan man, fullgöre dock själv vad, efter ty ovan är sagt, utmätningssman åligger, där han ej åt den, som förrättat utmätningen, uppdragit att medlen borge-nären tillhandahålla, och denne därom blivit underrättad.

141 §.

Nu har, då — — — — sig där infinna.

Finnes i fall, som — — — — till utdelning.

Erfordras å landet sammanträde för köpeskillings fördelning, skall det äga rum inför överexekutor eller den, som överexekutor för sådant ändamål till förrättningsman särskilt förordnar; och åligger det utmätningssmannen att genast till överexekutor insända de medel, som fördelas skola, samt protokollet över utmätningen och övriga till ärendet hörande handlingar. Erfordras dylikt sammanträde i stad och är utmätningssförrättaren ej behörig att sammanträdet hålla, insände han genast till stadsfogden sagda medel, protokoll och handlingar. Den, som håller sammanträdet, förfare vidare på sätt ovan är stadgat.

159 §.

Medel, som vid köpeskillings fördelning blivit borgenär tillagda, men icke av honom lyftas, skola i riksbanken nedsättas på sätt särskilt är stadgat.

Är utdelning — — — — kunna tillfalla.

162 §.

Är ej utmätning förrättad och, där lös egendom av annat slag, än i 163 och 165 §§ sägs, tagits i mät, försäljning därav verkställd inom två månader, sedan landsfiskal emottagit de handlingar, som i 54 och 56 §§ nämnas, och inom en månad, sedan stadsfogde sådana handlingar emottagit; svare utmätningssmannen själv för det belopp, varför utmätning bort ske, i den mån han ej förmår visa, att skada av dröjsmålet icke uppkommit.

Styrker utmätningssmannen, att borgenär lämnat gäldenär anstånd med betalningen eller att för utmätning eller försäljning mött hinder, som utmätningssmannen ej kunnat förekomma, vare han från all ansvarighet fri. Möter sådant hinder — — — utmätningssmannen hållas.

163 §.

Är fartyg, i annat fall än i 165 § sägs, eller gods i fartyg utmätt, eller skall utmätt fordran eller rättighet säljas, och varder ej det utmätta sålt å landet inom tre månader och i stad inom två månader efter det

utmätningssmannen emottagit de i 54 och 56 §§ nämnda handlingar; vare om hans ansvarighet lag som i 162 § sägs.

165 §.

Har utmätning skett av fast egendom eller, å landet, av fartyg, som i 94 § sägs, skall utmätningssmannen så skyndsamt vidtaga alla de åtgärder, vilka på honom ankomma, att försäljningen av det utmätta ej må genom hans vållande fördröjas, i fråga om fast egendom, å landet över fyra månader och i stad över tre månader, samt beträffande fartyg, som nyss är sagt, över tre månader från mottagandet av de i 54 och 56 §§ nämnda handlingar.

166 §.

Medel, som till utmätningssman influtit och borgenär tillkomma, skola, utom i fall, som i 159 § sägs, hos utmätningssmannen hållas borgenären tillhanda under två veckor från den dag borgenären äger rätt att medlen utfå. Varda medlen ej under denna tid av borgenären lyftade, skola de ofördröjligen av utmätningssmannen i riksbanken nedsättas på sätt särskilt är stadgat; och äge utmätningssmannen sedermera att med beviset om nedsättningen till borgenären redovisa. Där fordringsbevis, som för utmätningssmannens vinnande blivit av borgenär avlämnat, bör efter målets handläggning till honom återställas, skall handlingen hos utmätningssmannen hållas borgenären till handa under den tid, som ovan sagts; och gälla i övrigt om sådan handling vad nyss är om influtna medel stadgat.

Försummar borgenär — — — honom tillkomma.

Har någon — — — om året.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

Beträffande mål, som före nämnda dag å landet äro anhängiga, äger Konungens befallningshavande förordna, i vilken mån deras vidare handläggning skall ankomma på kronofogde.

Den i 23 § 1 av förordningen om nya utsökningslagens införande givna hänvisning till 3 § samma lag skall gälla denna paragrafs lydelse enligt lag den 11 oktober 1912.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § i lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning.

Häri genom förordnas, att 4 kap. 5 § i lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning skall erhålla följande ändrade lydelse:

5 §.

Behörig att förrätta borgerlig vigsel är, i stad, lagfaren ledamot av magistraten eller, där magistrat ej finnes, ordföranden i den för staden särskilt tillsatta styrelse och, på landet, landsfiskalen ävensom, där Konungen för visst område det medgiver, den som Konungens befallningshavande särskilt förordnar till vigselförrättare.

Borgerlig vigselförrättares åliggande att viga är ej beroende därav, att någon av de trolovade har sitt hemvist inom hans tjänstgöringsområde.

År landsfiskal bosatt i stad, äge han jämväl inom staden förrätta vigsel, men vare ej pliktig därtill, med mindre någon av de trolovade har sitt hemvist inom hans distrikt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 15 kap. 2 § rättegångsbalken.**

Härigenom förordnas, att 15 kap. 2 § rättegångsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

De, som för andra må tala och svara, skola vara oberyktade, ärlige, redlige och förståndige. Ej bör någon allmänneligen därtill brukas, som av rätten, där saken drives, ej godkänd är, och lov därtill fått. Vill parten bruka till fullmäktig sin skyldeman, eller den i hans tjänst är, eller han eljest haver förtroende till; stånde det honom fritt. Konungens betjante må ock för sina vänner tala, när deras förmän det tillåta, och de sin tjänst därmed ej försumma, eller det emot deras ämbetes plikt ej strider.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

Förslag
till
Lag

om ändrad lydelse av 10 kap. 12 § strafflagen.

Härigenom förordnas, att 10 kap. 12 § strafflagen skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

12 §.

Till upprors — — — — nödigt vara.

Med civilmyndighet förstås här Konungens befallningshavande, borgmästare eller polismästare, eller den, som i sådan ämbetsmans ställe satt är.

Är ej — — — — stadgat är.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

Förslag

• till

Lag

om ändrad lydelse av 19 § 9 punkten i förordningen om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall.

Härigenom förordnas, att 19 § 9 punkten i förordningen om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall den 16 februari 1864 skall erhålla följande ändrade lydelse:

19 §.

9. Konungens befallningshavande i länet, så ock borgmästare och råd i stad, äge förordna om häkte å viss person, som för brott miss-tänkt hålles, efter ty i 5, 6 och 7 punkterna sägs: have ock polis-mästare eller landsfiskal å landet och stadsfiskal i stad makt att, på eget ansvar, sådan person häkta eller häkta låta.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 26 mars 1909 angående verkställighet i vissa fall av straff, ådömt genom icke laga kraft ägande utslag.

Härigenom förordnas, att 3 § i lagen den 26 mars 1909 angående verkställighet i vissa fall av straff, ådömt genom icke laga kraft ägande utslag, skall erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

Är den dömda icke häktad, äge han, med avlämnande av utslaget eller sådant bevis som i 2 § sägs, avgiva den i 1 § omförmälda förklaring, där straffet skall av militärbefälhavare befordras till verkställighet, i vittnens närvaro inför denne och i annat fall inför Konungens befallningshavande eller magistrat eller, i vittnens närvaro, inför tillsyningsman eller föreståndare vid häkte, ordförande i magistrat eller polismästare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott måndagen den 7 maj 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÅRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet anförde chefen för justitiedepartementet statsrådet Stenberg följande:

»Enligt det i proposition den 14 april 1917, nr 211, för riksdagen framlagda förslaget till omorganisation av fögderiförvaltningen skulle kronofogdetjänsterna från och med år 1918 indragas och administrationen å landsbygden — jämte det postverket omhändertoge kronoskatternas upphämtande genom skattepostanvisningar — komma att, under Kungl. Maj:ts befallningshavande, vila huvudsakligen å tre funktionärer, nämligen:

dels länspolismästare, i regel en för varje län, med uppgift att närmast under länsstyrelsen hava inseende över polis- och åklagarväsendet och i vissa fall omedelbart personligen däri ingripa, att biträda vid kontrollen över exekutionsväsendets handhavande, att genom inspektion och inventering hos landsfiskalerna (de förutvarande länsmännen) utöva det

inseende över deras allmänna verksamhet, som hittills vilat på kronofogden, samt att, när en utredning eller undersökning erfordras, som berör större områden av länet eller eljest icke anses böra överlämnas åt landsfiskal, efter förordnande av Kungl. Maj:ts befallningshavande verkställa sådan utredning eller undersökning ävensom att, i den mån polismästarens nu angivna tjänsteplikter det medgiva, biträda Kungl. Maj:ts befallningshavande med de göromål, som lämpligen kunna honom anförtros;

dels i varje fögderi en häradsskrivare med huvudsakligen samma åligganden som hittills;

och dels i varje landsfiskalsdistrikt en landsfiskal, som, jämte det han övertager de länsmanen enligt lag och praxis åliggande bestyr, skulle på eget ansvar vara utmättningsman utom beträffande vissa fall samt äga förrätta borgerlig vigsel och som därjämte skulle erhålla åtskilliga andra åligganden, vilka hittills vilat på kronofogden.

Enligt ett i sammanhang med förslaget till omorganisation av fögderiförvaltningen inom civildepartementet utarbetat förslag till lag angående polisväsendet i riket, vilket sistnämnda förslag chefen för civildepartementet framdeles torde komma att anmäla inför Eders Kungl. Maj:t, skulle i köpingar och större municipalsamhällen kunna tillsättas poliskommissarier, vilka skulle hava att inom köpingen eller municipalsamhället fullgöra vad som eljest komme att åligga landsfiskal.

Såsom nyss nämndes, skulle förutom utsökningsväsendet och den borgerliga vigseln även åtskilliga andra åligganden, som hittills tillhört kronofogdetjänsten, hädanefter övertagas av landsfiskalerna. De bestyr, jag nu åsyftar, omnämnas i en mångfald lagar och författningar. Att företaga en lagändring i varje särskilt fall, där kronofogden eller den med honom i dessa fall jämställde kronans uppbördsman eller ombudsman på landet haft sig anförtrodd någon funktion, som hädanefter skulle åligga landsfiskalen, synes onödigt och opraktiskt. En allmän bestämmelse för dessa fall torde lämpligen böra meddelas i särskild författning; och har jag i sådant avseende låtit inom justitiedepartementet utarbeta förslag till lag om överflyttande, vid kronofogdetjänsternas indragning, av vissa, kronofogde åliggande bestyr å landsfiskal.

Förslag till lag om överflyttande, vid kronofogdetjänsternas indragning, av vissa, kronofogde åliggande bestyr å landsfiskal.

Bland de stadganden, som denna lag skulle komma att avse, må nämnas följande:

rättegångsbalken 4 kap. 1 §: kronofogden tillsäges i visst fall att sammankalla häradsnämnd;

rättegångsbalken 30 kap. 22 §: fattigdomsbevis utfärdas av kronofogden;

förordningen den 20 november 1845 om lösöreköp, 1 §: avhandling därom uppvisas för kronofogden;

förordningen den 27 november 1854 angående dödförklaring, § 1: kronans ombudsman i orten höres angående ansökan om sådan förklaring;

förordningen den 21 december 1857 om stängselskyldighet, § 22: kronofogden anlitas för utmätning av viss stängselkostnad;

konkurslagen den 18 september 1862, 15 §: kronans ombudsman underrättas om offentlig stämning;

kungörelsen den 30 december 1863 ang. nämndemäns rätt till ersättning för extra förrättningar samt om gottgörelse till fjärdingsmän för vissa uppdrag, §§ 9 och 11, och det därmed sammanhängande nådiga brevet den 2 februari 1877 ang. ersättning i vissa fall till fjärdingsmän: sådan ersättning utbetalas av kronofogden;

skiftestadgan den 9 november 1866, 20 §: kronofogden skall föranstalta om val av gode män;

ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868, § 30: kronofogden tillkommer i visst fall samma befogenhet som polismyndighet i stad;

förordningen den 31 oktober 1873 angående främmande trosbekännare, 11 §: anmälan om begagnande av gudstjänstlokal skall göras hos kronofogden;

förordningen den 26 november 1875 angående eldfarliga oljor, § 14: anmälan om minuthandel därmed göres hos kronofogden;

flottningsstadgan den 30 december 1880, 5 §: sammanträde angående flottled i mindre vattendrag kan utsättas att äga rum inför kronofogden;

kungörelsen den 4 juni 1886 angående ersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål: sådan ersättning förskjutes av kronofogden;

sjölagen den 12 juni 1891, 4 §: anmälan om fartygs hemort å landet göres hos kronofogden; 41 §: besiktningsmän förordnas av kronofogden;

lagen den 29 september 1899 angående fjärdingsmannabestyrets utgörande: kronofogden har härutinnan flera åligganden och befogenheter;

kungörelsen den 14 november 1902 angående ordningen för utbetalning av ersättning av allmänna medel till den, som enligt lagen om tolks anlitan vid domstol biträtt såsom tolk utan att vara till allmän tolk förordnad, § 1: sådan ersättning utbetalas av kronofogden;

lagen den 24 juli 1903 om försäkringsrörelse, 32 §: kronofogden äger i visst fall utlysa bolagsstämma:

förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin, 19 §: uppsägning av försäljningsrätt göres hos kronofogden; 39 §: försäljning inställes i visst fall av kronofogden;

giftstadgan den 7 december 1906, § 11: giftbok överlämnas till förvaring hos kronofogden;

kungörelsen den 12 juli 1907 angående ersättning till gästgivare, som avstå från utskänkingsrätt, 4 §: uppsägning härav göres hos kronofogden;

förordningen den 17 juni 1908 angående ändrad ordning för utbetalning av indelningsersättning m. m.: utbetalningen verkställs av kronofogden;

kungörelsen den 11 december 1908 beträffande ordningen för utbetalning av ersättning av allmänna medel till rättegångsbiträde åt häktad: sådan ersättning utbetalas av kronofogden;

lagen den 26 mars 1909 angående verkställighet i vissa fall av straff, ådömt genom icke laga kraft ägande utslag, 3 §: nöjdförklaring kan ske inför kronofogden;

lagen den 5 juni 1909 om förbud mot handels idkande under vissa tider av dygnet, 4 §: kronofogden skall avgiva utlåtande med anledning av beslut om dylikt förbud m. m.;

lagen den 12 augusti 1910 om aktiebolag, 84 §: kronofogden äger i visst fall utlysa bolagsstämma;

lagen den 22 juni 1911 om ekonomiska föreningar, 38 §: kronofogden äger i visst fall utlysa sammanträde;

stadgan den 22 juni 1911 om skjutsväsendet, 2 §: sammanträde om förändring beträffande skjutsanstalt hålles inför kronofogden; 50 §: kronofogden avslutar entreprenadkontrakt;

förordningen den 22 juni 1911 angående biografföreställningar, 1 §: ansökan om tillstånd därtill göres hos kronofogden;

förordningen den 15 september 1911 angående utarrendering av prästerskapets löneboställen, 9 §: kronofogden skall till vederhäftigheten styrka borgen för arrende;

kungörelsen den 10 juni 1912 angående disposition av anslag till understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt: kronofogden skall avgiva yttrande angående ansökan om anslagsunderstöd;

kungörelsen den 22 november 1912 angående befogenheten att såsom kronans ombudsman avgiva yttrande över lagfartsansökning, som förklarats vilande: sådant yttrande avgives av kronofogden;

nådiga brevet den 22 november 1912 till kommerskollegium och generaltullstyrelsen rörande förändrade bestämmelser i fråga om utarbetande av den officiella statistiken angående Sveriges sjöfart och nå-

diga brevet samma dag till kommerskollegium angående förändrade bestämmelser i avseende på berättelserna om bergshanteringen samt om industri: kronofogden utdelar blanketter för primäruppgifter;

kungörelsen den 16 maj 1913 angående upprättande och förande av ett industriregister m. m., 4 §, och kungörelsen samma dag angående skyldighet för vissa näringsidkare att avgiva statistiska uppgifter, 2 §: kronofogden mottager anmälningar och uppgifter; samt

kungörelsen den 5 februari 1915 angående skyldighet för handelsidkare att avgiva statistiska uppgifter: kronofogden mottager dylika uppgifter.

Samtliga nu nämnda stadganden och flera andra med dem jämförbara skulle beröras av den nya lagen.

I vissa fall, för vilka lagen skulle äga tillämplighet, kan tvekan komma att uppstå angående frågan vilken landsfiskal inom ett gammalt kronofogdedistrikt skall taga på sig ett kronofogden förut tillhörigt åliggande. Landsfiskalsdistrikten äro ju mycket mindre än kronofogdarnas och sammanfalla väl icke alltid med det område, som avses med någon viss föreskriven åtgärd. Detta torde exempelvis vara förhållandet beträffande föranstaltande av val av skiftesgodemän, två för varje socken, enligt 20 § skiftesstadgan. Men i dylika fall lär det få ankomma på Kungl. Maj:ts befallningshavande att bestämma vilken landsfiskal skall fullgöra åliggandet. Innan det visat sig, huru den nya organisationen i sina detaljer kommer att verka, torde det även vara svårt att för varje särskilt fall giva bestämda föreskrifter. Erfarenheten får väl framdeles visa, i vilken mån rättelser, jämkningar och kompletterande bestämmelser behövas.

Slutligen må nämnas, att någon ändring icke synes erforderlig beträffande de talrika ställen i lagar och författningar, där det stadgas, att något skall ombestyras av »kronofogde eller länsman», »kronofogde, lappfogde eller länsman», »häradsfogde eller länsman å landet», »kronofogde eller annan (förordnad) kronobetjänt», eller där likartade uttryck användas för betecknande av tjänsteman, vilken visst åliggande tillkommer.

Lagändringar.

Däremot torde utmätningsmannaskapets överflyttande från kronofogden till landsfiskalen böra medföra ändringar i utsökningslagen och i sammanhang därmed i lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som försakats av ämbets- eller tjänsteman, ävensom i kungörelsen den 12 juli 1878 om kronofogdes och stadsfogdes dagbok i utsökningsmål m. m. Till behövliga ändringar i de båda lagarna har jag låtit utarbeta förslag, därvid, vad

angår utsökningslagen, jämväl några andra ändringar funnits lämpligen kunna vidtagas. Beträffande kungörelsens omarbetning kommer jag senare att inför Eders Kungl. Maj:t göra anmälan. Vidare torde med hänsyn till landsfiskalens befogenhet såsom vigselförrättare böra göras en ändring i 4 kap. 5 § av lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning. Slutligen synes landsfiskalens egenskap att vara kronans uppbördsman (beträffande restantier och annat) skäligen påkalla en ändring i 15 kap. 2 § rättegångsbalken, varjämte i avseende å länspolismästarens tjänsteställning erfordras smärre ändringar i 10 kap. 12 § strafflagen och 19 § 9 punkten i promulgationsförordningen till strafflagen. Även i fråga om nu berörda lagrum finnas ändringsförslag utarbetade.

Beträffande ändringarna i utsökningslagen torde dessa böra avse 2—4, 6, 9, 24, 57, 85, 90, 91, 94, 95, 98, 99, 137, 141, 146, 154, 155, 159, 162—166 och 169 §§. Tillika fordras vissa övergångsstadganden. Angående ändringen av de särskilda paragraferna tillåter jag mig anmärka vidkommande:

Ändringar
i utsöknings-
lagen.

2 §. Likasom hittills kronofogde och stadsfogde samt den enligt 4 § av Kungl. Maj:ts befallningshavande för bestämt fall eller inom visst område förordnade person — länsman eller annan — varit utmättningsman, skulle detta hädanefter gälla landsfiskal, stadsfogde och av Kungl. Maj:ts befallningshavande för bestämt fall eller inom visst område särskilt förordnad lämplig person. Utmättningsmannaskapets överflyttande från kronofogden till landsfiskalen utgör en av huvudpunkterna i den nu föreslagna omorganisationen av fögderiförvaltningen. Någon egentlig tvekan om denna förändring synes icke hava rätt bland de sakkunniga, som tid efter annan haft att behandla förevarande organisationsfråga. Angående de nuvarande länsmännens kompetens för åliggandet och huru praxis, med tillämpning jämväl av den kronofogden enligt 3 § medgivna rätt att för bestämt fall till utmättningsman i sitt ställe sätta länsman eller annan person, hittills utbildat sig, hänvisas till fögderiförvaltningskommitténs betänkande, sid. 184—193. Av den å sid. 193 befintliga tablån framgår att, såsom förhållandena utvecklats sig, kronofogden själv i regel icke utfört den exekutiva förrättningen, utan att denna oftast anförtrotts åt länsmannen, såvitt han eljest varit behörig. Enligt tablån, som avser tiden 1904—1908, utförde kronofogden förrättningarna i allenast omkring nio procent av samtliga ärenden. Att nu i lagen överflytta utmättningsmannaskapet å landsfiskalen vore sålunda endast att stadfästa en sedan länge rådande praxis. För min

del hyser jag ingen tvekan, att icke ett sådant överflyttande kan äga rum. Visserligen komme utsökningsväsendet på landet att lagenligt handhavas av en betydligt talrikare klass av tjänstemän än hittills, men den fara för osäkerhet i tjänstens utövande, som därav kunde bliva en följd, torde kunna motverkas genom ökad kontroll, utövad dels av de nya länspolis-mästarna och dels genom oftare återkommande redovisning av omhänderhavda medel. Att förmågan att handhava utmätningssmål icke saknas hos den nuvarande länsmanskåren, torde väl få anses ådagalagt genom rådande praxis, och, såsom chefen för civildepartementet framhållit, är ju meningen att bibringa de unga landsfiskalsämnen betydligt högre allmänna kvalifikationer för tjänsten än som fordrats av länsmansaspiranterna. Av de utmätningssmän å landet tillkommande åligganden hava emellertid hittills vissa, i nuvarande 3 § omförmälda, ansetts alltid kräva en förrättningsman med kronofogdes kvalifikationer; sagda åligganden få således icke i något fall utövas av substitut, som fogde enligt 3 § äger för visst ärende tillkalla, icke heller få de utan särskilt, i förordnandet innefattat medgivande handhavas av den, som Kungl. Maj:ts befallningshavande jämlikt 4 § förordnar i fogdes ställe. Det är enligt förslaget icke avsett, att dessa åligganden utan vidare skulle tillkomma landsfiskal. Denna grundsats har kommit till uttryck i vissa följande paragrafer genom särskilda stadganden därom, att sådan förrättning skall verkställas av överexekutor eller den, som överexekutor särskilt förordnar. Sådant stadgande meddelas: beträffande försäljning av fartyg om minst tjugu ton i 90 §, beträffande försäljning av fast egendom i 98 § och beträffande fördelning av köpeskilling för lös egendom, då enligt 141 § sammanträde för fördelningen erfordras, i sistnämnda paragraf. I fråga om fördelning av köpeskilling för lös egendom, då sammanträde erfordras enligt 140 §, och fördelning av köpeskilling för fast egendom, framgår samma regel vid jämförelse mellan de oförändrade 140 och 142 §§, å ena sidan samt, å den andra, 90 och 98 §§ i deras ändrade lydelse. Givetvis kan sådant förordnande meddelas för landsfiskal, om han finnes lämplig. Det kunde visserligen ifrågasättas, om icke åtminstone fördelning av köpeskilling för lös egendom vid sammanträde enligt 141 § borde kunna anförtros åt landsfiskalen, men då reformen är avsedd att genomföras med ens redan vid början av nästa år, torde det ej vara lämpligt att genast pålägga de nyblivna landsfiskalerna sådana utmätningssmål, varom de förut såsom länsmän kanske icke ägt någon erfarenhet. Framdeles kan det måhända, med hänsyn till den högre kompetens och skicklighet, som man avser att bibringa landsfiskals-

kåren, bliva lämpligt att anförtro densamma ett eller flera av de utmätningsgöromål, vartill den nu icke utan vidare skulle äga befogenhet.

Berörda inskränkningar i landsfiskalens behörighetsområde föranleda jämväl, att på åtskilliga ställen i lagen ordet »utmättningsman» måste utbytas mot »auktionsförrättare» eller »förrättningsman».

3 och 4 §§. Då landsfiskalens distrikt blir mycket mindre än kronofogdens och länsmannen redan nu visat sig kunna medhinna de allra flesta utmätningarna inom sitt distrikt, torde man icke behöva för hans räkning bibehålla kronofogdens befogenhet att sätta annan i sitt ställe. Väl torde i vissa fall eller inom vissa landsfiskalsdistrikt med mera krävande åklagar- och polisverksamhet även för landsfiskalen yppas behov av substitut för utsökningsväsendet, men den nuvarande 4 § ger för tillgodoseende av detta behov anvisning å en utväg, som har det avgjorda företrädet framför den i nuvarande 3 § angivna, att den person, Kungl. Maj:ts befallningshavande förordnar såsom särskild utmättningsman för bestämt eller inom visst område, på eget ansvar verkställer åt honom uppdragna förrättningar.

Det torde vara lämpligt att, sedan i 2 § givits bestämmelser först om utmättningsman *å landet* och därefter om utmättningsman *i stad*, i 3 § införa stadgandet om Kungl. Maj:ts befallningshavandes rätt att *å landet* förordna annan utmättningsman än landsfiskalen och i 4 § upptaga föreskriften om rätt för utmättningsman *i stad* att sätta annan i sitt ställe.

9 §. Då utmättningsbestyret på landet nu skulle till stor del anförtros åt en talrikare tjänstemannaklass än vad hittills varit förhållandet, torde det vara lämpligt att, såsom jag redan antytt, öka möjligheten till kontroll. Särskilt torde med anledning av bestämmelserna i 137, 162 och 163 §§ bliva nödvändigt, att landsfiskalen oftare än hittills i 9 § stadgats med utdrag ur dagboken redovisar för sin verksamhet som underexekutor. Även om det vore önskvärt, att dagboken bleve månatligen granskad, skulle dock expedition av dagboksutdrag för varje månad medföra alltför stort arbete för en utmättningsman, som tillika har, utom andra göromål, polis- och åklagarbestyr såsom en av sina förnämsta uppgifter. Jag föreslår därför såsom en medelväg, att utdrag ur dagboken skall för två månader insändas sex gånger om året. Enligt ett inom civildepartementet utarbetat förslag till instruktion för länspolismästare skulle granskningen av dagboksutdragen i regel åligga denne, som skulle hava att hos Kungl. Maj:ts befallningshavande anmäla resultatet av granskningen.

57 §. Det har framhållits såsom en brist i den nuvarande lagstiftningen, att utmättningsmannen icke är skyldig att även utan därom

av sökanden framställd begäran meddela bevis om mottagande av fordringshandling för utmättningsvinnande. Enligt 9 § skall utmättningsmannen meddela diariebevis endast när sådant begäres, och enligt 57 § skall han förse ett ingivet fordringsbevis med påskrift om avlämnandet. Man skulle nu kunna tänka sig, att utmättningsmannen underlåter detta och ej heller inför ärendet i dagboken samt att han sedermera uppbär beloppet, måhända utan att utmätning behöver företagas, och förskingrar pengarna. Då varken borgenären har något bevis om ingivandet av fordringshandlingen eller den kontrollerande myndigheten äger möjlighet att upptäcka felet, ligger det nära till hands, att tillgreppet icke kan styrkas och att sökanden går förlustig den ersättning, vartill han eljest vore berättigad enligt lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänsteman. Även om faran, att det nu antydda fallet någon gång skulle inträffa, torde vara ytterst ringa, måste det ju medges, att densamma i någon mån förstoras, då antalet utmättningsmän väsentligen ökas. Ett tillägg till 57 § i det nu berörda syftet torde därför icke få anses opåkallat. Därvid synes det emellertid lämpligt, att beviset utfärdas utan avgift och att utmättningsmannen äger att, då sökanden bor å annan ort eller sådant eljest erfordras, sända beviset till sökanden såsom tjänstebrev. Därom samt angående bevisets innehåll torde närmare bestämmelser framdeles böra givas av Eders Kungl. Maj:t.

90 §. Angående försäljning av utmätt lös egendom stadgas i 89—96 §§. Det synes lämpligt att i 90 § intaga bestämmelse om vem som å landet skall verkställa försäljning av större fartyg, vartill landsfiskalen ju icke utan vidare skulle äga befogenhet. Beträffande exekutiv försäljning av fartyg å den egentliga landsbygden torde frågan emellertid icke hava någon större praktisk betydelse. Enligt upplysningar från Kungl. Maj:ts befallningshavande i kustlänen förekommo nämligen under åren 1908—1912 sådana försäljningar endast i fyra fall, alla i Göteborgs och Bohus län.

91, 94 och 95 §§. I dessa §§ har i de fall, då fråga är om fartygsförsäljning, ordet »utmättningsman» utbytt mot »auktionsförrättare», som å landet skall vara: beträffande större fartyg överexekutor eller den i 90 § av förslaget avsedda särskilt förordnade utmättningsmannen samt beträffande mindre fartyg landsfiskalen.

99 §. Lagrummets ändrande föranledes av vad redan nämnts om landsfiskalens kompetens. Det skulle nu bliva tillämpligt för såväl land som stad, medan hittills intet direkt varit i förevarande avseende stadgat angående stad.

159 §. Det är av vikt, att borgenärs medel icke utan nödtvång innestå hos exekutor. Enligt lagrummets nuvarande lydelse skall landskansli i riksbanken nedsätta medel, som borgenär fått sig tillagda, men ej vid sammanträdet lyftat. Men om fördelning skett annorstädes än å landskansli, inträder skyldighet att nedsätta medlen först om borgenären försummat att lyfta dem inom fyra veckor. Då fördelningssammanträdet i vilket fall som helst äger rum å dag, som är i lag bestämd, synes något skäl knappast finnas, varför överexekutor i stad eller förrättningsman å landet skall kunna hålla medlen i sitt förvar under fyra veckor. Alltid är därmed, särskilt ur synpunkten av att ett säkert kassaförvaringsrum måhända saknas, någon risk förenad, oavsett det olämpliga däri, att en tjänsteman onödigtvis innehar dylika medel. I överensstämmelse med vad nedan beträffande 166 § föreslås, har stadgandet om en tid av fyra veckor, inom vilken medlen få lyftas hos utmätningssmannen, uteslutits.

162, 163 och 165 §§. I nuvarande 163 § stadgas angående den tid, inom vilken utmätt fartyg skall hava försålt, och i 165 § meddelas bestämmelse i enahanda avseende beträffande utmätt fast egendom. Då landsfiskalen skall äga försälja utmäta smärre fartyg, men han icke skall få den befogenhet, som nu tillkommer kronofogde, att jämväl försälja fartyg om tjugu ton eller däröver eller utmätt fast egendom, har stadgandet om tiden för försäljning av fartyg, i vad det avser sådana av nyss nämnda dräktighet, flyttats från 163 § till 165 §, vilken förflyttning åter medfört, att sistnämnda paragrafnummer tillagts i den i början av 162 § förekommande hänvisning.

166 §. Såsom vid 159 § anmärkts, bör tillses att influtna medel icke längre än nödigt innestå hos utmätningssmannen. Att borgenär har möjlighet att under någon kortare tid hos utmätningssmannen lyfta redovisningsbelopp, som influtit efter utmätning, är ju lämpligt. Men denna tid bör icke onödigtvis utsträckas. Enligt nu gällande föreskifter kunna influtna exekutionsmedel innestå hos utmätningssman för lyftning tre månader, och under vissa omständigheter kunna sex månader förflyta, innan överexekutor blir i tillfälle att förstärkta utmätningssmannen att nedsätta icke lyftade medel i riksbanken. Ett exempel skall visa detta. Den 31 mars försäljes utmätt gods och betalas kontant. Senast den 14 april skall utmätningssmannen vara beredd att redovisa (137 §). Den 9 juni (166 §) utlöper den tid av åtta veckor, under vilken medlen skola hållas tillgängliga. Men då utmätningssmannens skyldighet att nedsätta beloppet i riksbanken ej inträder förr än efter utgången av löpande kalendermånad, utsträcker tiden för medlens innestående hos

utmätningssmannen till och med den 30 juni, då alltså tre månader från betalningen förflutit; och den 1 juli är den första dag, då nedsättning i riksbanken kan ske. Den 14 juli skall enligt 9 § utmätningssmannen hos överexekutor förete dagboksutdrag för tiden april—juni. I detta utdrag synes ej vad som åtgjorts efter juli månads ingång. Detta visar sig först i dagboksutdraget för tiden juli—september, vilket inkommer den 14 oktober. Sex och en halv månader hava då förflutit från det att likvid för den utmäta egendomen inflö. Visar sig nu av dagboksutdraget, att lyftning eller nedsättning icke skett under tiden 1 juli—30 september, erhåller enligt praxis utmätningssmannen ett förständigande att genast verkställa nedsättningen och styrka, att den skett. Till minskande av den tidsutdräkt, som sålunda kan förekomma, synes det lämpligt att från åtta till två veckor förkorta den tid, under vilken utmätt belopp skall hos utmätningssmannen hållas borgenären tillhanda. I samma riktning verkar också, såsom av det sagda framgår, den av mig förut föreslagna förkortningen av de perioder, för vilka dagboksutdrag skola av utmätningssmannen sändas till överexekutor. I detta sammanhang må slutligen erinras, att enligt 18 § i kungörelsen den 12 juli 1878 om kronofogdes och stadsfogdes dagbok i utsökningsmål m. m. en utmätningssökande har möjlighet att, på skriftlig anmälan, mot en obetydlig avgift få influtna exekutionsmedel omedelbart med allmänna posten under assurans sig tillsända, en utväg, som alltmera beagnas.

Beträffande förhållandena vid övergången från den gamla organisationen till den nya tillåter jag mig hänvisa till chefens för civildepartementet förslag i propositionen nr 211, sid. 107—128. Därav framgår, såsom redan berörts, att den nya organisationen skulle genomföras med ens vid början av nästa år. Tjugusju kronofogdar skulle överflyttas till länspolismästartjänster och de övriga tills vidare uppföras på indragningsstat med rätt för dem att antaga annan befattning å rikets, riksdagens eller kommunens stat. I denna del har chefen för civildepartementet bland annat yttrat (sid. 123):

»Om kronofogdetjänsterna, såsom jag anser lämpligast, indragas med utgången av år 1917, torde emellertid böra framhållas, att åtskilliga efterarbeten för kronofogdarna kvarstå under år 1918. Så skola enligt gällande bestämmelser specialräkningarna över kronouppbörderna för år 1917 avlämnas inom den 15 januari 1918 och bötesredogörelserna för senare hälften av år 1917 avgivas den 1 februari 1918. I övrigt hava kronofogdarna att för år 1917 avlämna en del andra redogörelser och uppgifter, från vilket åliggande de icke kunna befrias. Därjämte skulle de så snart ske kan i början av år 1918 till vederbörande av-

fämna sina diaries och till tjänsten hörande handlingar samt ännu icke avslutade mål och ärenden med tillhörande medel eller behöriga kvittenser o. s. v., vilket torde böra ske vid inventeringar, varom Kungl. Maj:ts befallningshavande i sådant fall lära hava att i behörig tid föranstalta. Förenämnda göromål lära visserligen åligga kronofogdarna i och för deras tjänst under 1917, och någon särskild föreskrift härutinnan skulle därför måhända icke vara behöflig. Emellertid torde beträffande åtminstone de å indragningsstat uppförda kronofogdarna lämpligen böra uttryckligen stadgas, att de som villkor för åtnjutande av dem å indragningsstat uppförda avlöningsförmåner äro pliktiga att jämväl under år 1918 beträffande sina förutvarande tjänstgöringsområden utföra de göromål, som Kungl. Maj:ts befallningshavande för omorganisationens genomförande kunna finna erforderliga.»

I anslutning till vad chefen för civildepartementet sålunda anfört anser jag det vara mest praktiskt att överlämna till Kungl. Maj:ts befallningshavande att under de inventeringar, som skulle komma att äga rum vid övergångstiden, för varje särskilt fall bestämma, om handläggningen av ett mål, som blivit anhängigt före den 1 januari 1918, skall fortsättas av vederbörande kronofogde eller av den landsfiskal, till vilken ärendet eljest borde övergå. Förhållandena torde härvidlag komma att gestalta sig så olika på olika platser, att generella regler icke lämpligen kunna uppställas. En kronofogde blir polismästare, en annan tillträder någon befattning långt ifrån sin hittillsvarande tjänsteort, en tredje blir boende kvar utan att skaffa sig någon ny anställning. Den ene kronofogden har själv skött åtskilliga utsökningsmål, den andre har redan överlåtit dem å länsmännen. Då det sistnämnda beträffande de mål, vilka länsmännen hittills tillåtits och landsfiskalerna hädanefter skulle vara behöriga att handlägga, torde utgöra regeln, då därtill fastighetsförsäljningen såsom hittills skall ankomma på överexekutor och då de övriga utmätningsgöromål, vartill landsfiskalerna icke utan vidare skulle äga befogenhet, äro mycket sällsynta, torde hela övergången såvitt rörers utsökningsväsendet komma att försiggå ganska lätt, därest avgörandet uti ifrågavarande hänseende överlämnas till Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Kronofogdetjänsternas indragning bör vidare föranleda en ändring i 5 § av lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänsteman. Visserligen skall kronoskatten hädanefter upptagas genom postverket, men av andra medel, som hittills redovisats i fögderiets specialräkning eller eljest av kronofogden å tjänstens vägnar till redovisning emottagits, återstår åtskilligt, som hädanefter skall anförtros åt landsfiskalerna och som alltså, därest det förskingras, bör enligt stadgandena i nämnda lag ersättas av allmänna medel. Sålunda skola landsfiskalerna omhän-

Ändring i lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänsteman.

derhava uttagande av skogsmedel samt köpeskillningar med mera för smärre kronolägenheter och egnahemslägenheter, uppbörd av arrendeavgifter, annuiteter och räntor å egnahemslån, utbetalande av ersättning för rustnings- och roteringsbesväret, vittneslöner, reseersättningar och dylikt samt förskott, som av Kungl. Maj:ts befallningshavande anförtros landsfiskalen för bestridande av utgifter för det allmännas räkning. Jag tillåter mig även hänvisa till vad chefen för civildepartementet yttrat i denna del (sid. 40 i förslaget). En ändring i förevarande paragraf är alltså erforderlig. — Så länge kronofogden, efter den nya lagens trädande i kraft, icke vederbörligen redovisat av honom omhänderhavda medel, bör emellertid statens ersättningsskyldighet enligt paragrafens förutvarande lydelse kvarstå.

Ändring av 4
kap. 5 § i lagen
den 12 november 1915
om äktenskaps
ingående och
upplösning.

Vad därefter angår den borgerliga vigseln, är enligt 4 kap. 5 § i lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning behörighet att förrätta sådan vigsel tillagd, i stad lagfaren ledamot av magistraten eller, där magistrat ej finnes, ordförande i den för staden särskilt tillsatta styrelse och på landet kronofogden ävensom, där Kungl. Maj:t för visst område det medgiver, den som Kungl. Maj:ts befallningshavande särskilt förordnar till vigselförrättare. Borgerlig vigselförrättares åliggande att viga är ej beroende därav, att någon av de trolovade har sitt hemvist inom hans tjänstgöringsområde. Är kronofogde bosatt i stad, äger han jämväl inom staden förrätta vigsel, men är ej pliktig därtill, med mindre någon av de trolovade har sitt hemvist inom fögderiet.

Beträffande landsbygden, fick kronofogden sig anförtrott att förrätta borgerlig vigsel genom förordningen den 31 oktober 1873 angående främmande trosbekännare och deras religionsövning och därefter genom förordningen den 15 oktober 1880 om äktenskaps avslutande i visst fall inför borgerlig myndighet.

Genom lagen den 6 november 1908 om äktenskaps ingående bestämdes, att borgerlig vigselförrättare skulle vara i stad magistraten eller lagfaren ledamot av magistraten och på landet kronofogden i orten. Sådan myndighets åliggande att förrätta giftermål skulle ej vara beroende därav, att mannen eller kvinnan hade sitt hemvist inom myndighetens tjänstgöringsområde. Om kronofogden vore bosatt i stad, ägde han jämväl inom staden verkställa dylik förrättning.

Lagbered-
ningen 1913.

I motiven till det förslag, som ligger till grund för lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning, yttrade lagberedningen (sid. 292 o. följ.):

På landet har, allt sedan civiläktenskap hos oss blev tillåtet, sådant äktenskap skolat avslutas inför kronofogden.

Emot kronofogdarnas lämplighet att förrätta giftermål torde intet vara att erinra; men väl kan ur annan synpunkt ifrågasättas, huruvida den nuvarande ordningen är ägnad att bibehållas. Kronofogdarna äro till antalet endast 118, och i de mera glest befolkade delarna av landet äro deras distrikt synnerligen vidsträckt. För dem, som på landsbygden vilja ingå borgerligt äktenskap, lærer det därför å vissa orter vara förenat med avsevärd omgång och kostnad att uppsöka en giftermålsförrättare. Valfriheten mellan kyrklig och borgerlig form för äktenskaps ingående kan sålunda i verkligheten gå förlorad, och de, som rättsligen eller av sin övertygelse äro förhindrade att anlita kyrklig vigsel, uraktlåta kanske att lagligen fullborda äktenskapet. Att bereda tillgång till ökat antal borgerliga vigselförrättare å landet synes alltså vara en angelägenhet av vikt.

Av flera skäl vore det utan tvivel önskligt att förrättandet av borgerlig vigsel kunde förbehållas statens tjänstemän. Vigsels karaktär att vara ett samhällets bekräftande av förbindelsen skulle därigenom bäst framträda; av statens tjänstemän synes man ock säkrast kunna förvänta ett noggrant fullgörande av vigselförrättarens åligganden. Emellertid lærer det ej vara möjligt att inom den nuvarande kretsen av ämbets- och tjänstemän på landsbygden vinna erforderligt antal borgerliga vigselförrättare. De funktionärer, vilka kunna ifrågasättas till värvet, äro länsmän och häradshövdingar. Länsmännen äro väl betydligt talrikare än kronofogdarna, men deras mångahanda uppgifter i statens rättsskipande och exekverande verksamhet torde göra det mindre lämpligt att anförtro uppdraget åt dem. Ej nämnvärt flera än kronofogdarna äro häradshövdingarna (för närvarande 121), och då de i regeln tordé vara boende å samma ort som dessa, vore föga vunnit genom att bekläda även dem dem vigselbehörighet. Att åter lämna uppdraget åt en ny klass av tjänstemän torde ej kunna ifrågakomma annat än i samband med en omläggning av registerväsendet; men en sådan omläggning är nu ej att räkna med.

I den motion vid 1908 års riksdag, som avsåg införande av obligatoriskt civiläktenskap, var tillika föreslaget att äktenskap skulle på landet ingås inför kommunalnämndens ordförande eller, vid förfall för denne, inför vice ordföranden. Såsom i propositionen till samma riksdag anmärktes, torde det emellertid ej vara tillrädligt att åt någon av nu befintliga kommunala myndigheter överlämna uppdraget att förrätta giftermål jämte därmed följande skyldighet att öva tillsyn, det äktenskapshinder ej förefinnas, och att ombesörja vederbörlig registrering. Med valfrihet mellan kyrklig och borgerlig vigsel lærer i ett flertal bygder av vårt land ej heller finnas något behov av borgerlig vigselförrättare inom varje socken.

Fögderiförvaltningens omorganisation, genom kronofogdetjänsternas fullständiga indragning eller genom minskning av deras antal, har sedan länge stått på dagordningen. Denna förvaltningsfråga har dock ännu ej kommit till lösning, så att beredningen kunnat därefter lämna sitt förslag. Erinras må ock att om, på sätt blivit ifrågasatt, vid fullständig indragning av kronofogdarnas befattningar åliggandet att viga överflyttas å häradshövdingarna, behovet av större antal vigselförrättare ej därigenom varder avhjälpt.

Vid nu angivna förhållanden har beredningen funnit sig böra föreslå att, jämte det kronofogdarna bibehållas vid sin vigselbehörighet, tillika beredes möjlighet att för viss trakt av landsbygden förordna särskild borgerlig vigselförrättare.

Prövningen huruvida sådan särskild vigselförrättare må erfordras och bestämmandet av det område, inom vilket han bliver behörig att viga, har synts böra tillkomma Konungen. Själva förordnandet skall däremot meddelas av Konungens befallningshavande. Givet är att härvid bör förfaras med stor urskillning. Att finna en för uppdraget fullt skickad man med personligt anseende i orten och förmåga att formenligt utföra såväl själva vigselförrättningen som därmed sammanhängande åligganden skall dock säkerligen i allmänhet ej bliva svårt. Lämpligt är måhända att den förordnade erhåller särskild instruktion om vad han har att iakttaga.

Motion vid
riksdagen
1915.

Då Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om äktenskaps ingående och upplösning förevar vid 1915 års riksdag, hemställdes i en i andra kammaren av åtskilliga ledamöter väckt motion om sådan ändring av 4 kap. 5 §, att inom landskommun, där ej kronofogde finnes bosatt, Kungl. Maj:ts befallningshavande skulle hava att förordna lämplig person att vara borgerlig vigselförrättare. Motionärerna anförde, att särskilt inom de delar av landet, där fögderierna vore vidsträckta och städerna fåtaliga, anlitaandet av den borgerliga vigseln medförde dryga kostnader för nupturiënterna, varjämte åtminstone den manlige kontrahenten i många fall nödgades avstå flera dagars arbetsinkomst för resan till och från vigselförrättarens hemvist. Detta tvingade i många fall till anlitaande av den kyrkliga vigseln även för personer, som principiellt icke gillade densamma. Ävenledes visade erfarenheten, att det borgerliga äktenskapsförfarandets dyrhet å platser, som låge långt från borgerlig vigselförrättares boningsort, så småningom skapade en mångfald lösa förbindelser. Det vore därför önskligt, att inom varje kommun finnes minst en borgerlig vigselförrättare.

Lagutskottet
1915.

Med anledning härav yttrade lagutskottet:

För en lagstiftning, som vilade på principen om valfrihet mellan kyrklig och borgerlig form, måste det tydligen vara angeläget att tillse, att valfriheten ej i verkligheten ginge förlorad till följd av bristande tillgång på borgerliga vigselförrättare. Detta önskemål vore emellertid enligt utskottets uppfattning genom förslaget tillräckligt tillgodosett. Det syntes nämligen kunna med säkerhet förväntas, att när helst å någon ort ett verkligt behov av vigselförrättare yppade sig, Kungl. Maj:t ej skulle vara sen att föranstalta om att behovet bleve fyllt på det sätt, ifrågavande paragraf anvisade. Utskottet ville även erinra därom att för sådan åtgärds vidtagande ej förutsattes framställning från kommunal myndighet; det vore tillräckligt att regeringsmaktens uppmärksamhet av för frågan intresserade enskilda personer fästes på behovet av vigselförrättare. Förslaget att vigselförrättare ovillkorligen skulle förordnas i varje kommun vore enligt utskottets förmenande ej lyckligt. Ett avsevärt antal landskommuner vore både till folk-mängd och utsträckning så små, att ett förordnande av särskild vigselförrättare för en var av dem redan på den grund vore både obehövt och olämpligt.

Det finge ej heller förbises, att i ett ganska stort antal kommuner borgerlig vigsel ännu alls ej kommit i bruk och att det å sådana orter kunde möta stora svårigheter att finna en person, som vore fullt skickad för uppdraget och jämväl villig mottaga detsamma.

Utskottet tillstyrkte alltså lagberedningens, av Kungl. Maj:t upptagna förslag, vilket också av riksdagen godkändes.

Redan från början har det, vad översta Norrland beträffar, visat sig nödvändigt att tillgripa utvägen med särskilt förordnade vigselförrättare. Sedan Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län hemställt, att när inom länets fyra vidsträckta fögderier, inom vilka funnes de stora municipalsamhällena Kiruna, MalMBERGET och GÄLLIVARE, det givetvis komme att göra sig gällande behov av flera borgerliga vigselförrättare än kronofogdarna och de i städerna till förrättande av borgerlig vigsel behöriga, Kungl. Maj:t måtte medgiva, att särskild vigselförrättare förordnades för vart och ett av följande områden nämligen: ett område, omfattande Övertorneå, Pajala, Korpilombolo och Tärendö socknar, ett område, bestående av Jukkasjärvi socken, ett område, utgörande Gällivare socken, ett område, bestående av Jokkmokks socken, samt ett område, omfattande Arvidsjaur och Arjeplogs socknar, blev vad Kungl. Maj:ts befallningshavande sålunda hemställt av Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 11 februari 1916 bifallet.

Enligt vad jag inhämtat, hava till vigselförrättare i nämnda fem områden förordnats länsmännen i Övertorneå distrikt, extra länsmännen i Kiruna samt länsmännen Gällivare, Jokkmokks och Arvidsjaur distrikt.

I vissa förslag angående fögderiförvaltningens omorganisation hava emellertid häradshövdingarna ansetts böra bliva borgerliga vigselförrättare å landet. Sålunda föreslog 1909 års fögderiförvaltningskommitté i sitt utlåtande den 27 augusti 1912, att domhavandena skulle i stället för kronofogdarna bliva vigselförrättare å landet, och enahanda förslag framställdes i betänkande den 19 december 1912 av de samma år inom civildepartementet tillkallade sakkunniga för fögderiförvaltningsfrågans ytterligare beredning.

Fögderiför-
valtnings-
kommittén
1909.

Med anledning härav yttrade sig hovrätterna i avgivna utlåtanden.

Svea hovrätt anförde, att ehuru hovrätten funne det betänkligt att, på sätt de sakkunnigas förslag avsåge, öka domhavandenas för tjänsten främmande åligganden och därigenom inkräkta på den tid, som borde ägnas de egentliga domargöromålen, hovrätten likväl icke ansåge sig

Hovrätterna.

böra avstyrka förslaget i den del, varom vore fråga. Hovrätten ville emellertid erinra, att särskilt för domhavande, som vore bosatt i stad, ifrågavarande skyldighet kunde bliva synnerligt betungande, därest icke domhavandens befattning med civiläktenskapen inskränktes till de fall, då mannen eller kvinnan hade sitt hemvist inom domsagan.

Göta hovrätt yttrade, att antalet av de å landsbygden ingångna civiläktenskapen visserligen för det dåvarande vore jämförelsevis ringa, men antagligt vore, att detsamma i framtiden komme att avsevärt stiga. Det kunde därför befaras, att överflyttandet på domhavandena av bestyret med äktenskaps avslutande framdeles kunde visa sig innebära en avsevärd ökning av domhavandenas arbetsbörd. På grund härav samt särskilt med hänsyn till önskvärdheten av att för de personer, som ville ingå äktenskap inför borgerlig myndighet, svårighet icke uppstode genom allt för stort avstånd till sådan myndighet, funne sig hovrätten böra med avstyrkande av det förslag, betänkandet innehöle, hemställa att, i händelse av kronofogdetjänsternas indragning, kronofogdarnas åliggande att avsluta civiläktenskap överflyttades å kronolänsmännen.

Hovrätten över Skåne och Blekinge anförde, att hovrätten, utan att vilja avstyrka förslaget om ifrågavarande bestyrs överflyttande på domhavandena, dock ansåge sig böra erinra, att varje ytterligare ökning av domhavandenas arbetsbörd med göromål, som vore för domarämbetets natur främmande, syntes kunna medföra betänkligheter i avseende å de domsagor, i vilka redan nu tjänsteåliggandena endast med svårighet och genom anlitan i stor utsträckning av extra arbetskraft kunde fullgöras, och att flertalet av sådana domsagor torde, förhållandevis mera än övriga, beröras av ifrågavarande ändringsförslag.

Departements-
chefen.

Då nu kronofogdetjänsterna skola indragas, måste åt annan myndighet uppdragas att förrätta vigsel å landsbygden. De statstjänare, som i detta avseende skulle kunna ifrågakomma, torde vara domhavandena och landsfiskalerna. Beträffande domhavandena anser jag det vara synnerligen önskvärt, att deras redan stora arbetsbörd icke ytterligare ökas. Och då dessa ämbetsmän icke äro nämnvärt flera än kronofogdarna och man alltså icke i fråga om lättad tillgång till vigselförrättare skulle vinna något genom att bekläda domhavandena med vigselbehörighet, anser jag det icke vara lämpligt, att domhavandena bliva vigselförrättare. Sålunda återstå bland statstjänarna endast landsfiskalerna. För min del hyser jag lika med chefen för civildepartementet och på de skäl, han åberopat i sitt förslag till omorganisation av fögderi-

förvaltningen (sid. 33—34), icke någon tvekan om att landsfiskalerna böra kunna beklädas med ifrågavarande befogenhet. Deras kompetens härför torde bliva fullt tillräcklig. Såsom av förslaget till omorganisationen framgår, komma hädanefter betydligt större fordringar att ställas på landsfiskalernas kvalifikationer för tjänsten än vad hittills gällt för länsmännen. Dessutom finnes, såsom chefen för civildepartementet påpekat, i förordning den 3 december 1915 stadgat vad vid borgerlig vigsel skall iakttagas, och i den lärobok, som är avsedd att läggas till grund för studierna till landsfiskalsexamen och vilken sedermera torde kunna av landsfiskalerna användas såsom uppslagsbok, lärar väl komma att intagas allt vad som kan vara av betydelse för ett riktigt handhavande av den borgerliga vigseln. Även de nuvarande länsmännen, som ju först skola övertaga landsfiskalstjänster, torde med någon instruktion av Kungl. Maj:ts befallningshavande på ett tillfredsställande sätt kunna utföra ifrågavarande visserligen grannliga uppdrag.

Därigenom att landsfiskalerna bliva vigselförrättare torde i regel bliva väl sörjt för att ett tillräckligt antal dylika funktionärer hädanefter finnes tillgängligt. Med hänsyn till de särskilda förhållanden, som på någon viss ort i ett eller annat avseende kunna förefinnas, lär det emellertid vara lämpligt att bibehålla möjlighet för Kungl. Maj:ts befallningshavande att såsom hittills, där Konungen medgiver, förordna särskild vigselförrättare. Då, likasom förhållandet är med kronofogdarna, även många länsmän äro bosatta i stad (exempelvis i Hallands län ej mindre än åtta av länets elva länsmän), torde likaledes sista punkten av 5 § i 4 kap. av 1915 års lag böra bibehållas även sedan ifrågavarande behörighet tillagts landsfiskalerna.

Den antydda ändringen av 15 kap. 2 § rättegångsbalken, innebärande att landsfiskalerna skulle få föra andras talan inför rätta, föranledes jag föreslå med anledning av den hemställdan chefen för civildepartementet omförmält i sitt förslag å sid. 43—44, varest åberopas fogderiförvaltningskommitténs betänkande sid. 408 o. följ. Lika med chefen för civildepartementet och kommittén anser jag, att de blivande uppborrdsmännen å landet, landsfiskalerna, icke böra avstängas från behörighet att föra andras talan inför rätta. Såsom förhållandena faktiskt utvecklats sig, skulle efter den nya organisationens genomförande den gamla bestämmelsen, att kronans uppborrdsmän ej finge vara rättegångsombud, verka synnerligen föråldrad och obekväm.

Ändring av
15 kap. 2 §
rättegångs-
balken.

Ändring av
10 kap. 12 §
i strafflagen.

Den blivande länspolismästarens syssla torde föränleda, att han i stället för kronofogde anges bland de civila myndigheter, som enligt 10 kap. 12 § strafflagen äga viss befogenhet.

Ändring av
19 §
9 punkten
i promul-
gationslagen
till strafflagen.

Givetvis skall länspolismästaren äga häktningsrätt. Han bör således upptagas bland de myndigheter, vilka i 19 § 9 punkten av promulgationslagen till strafflagen tillagts sådan befogenhet. I samma lagrum bör ock göras den ändring, som föränledes av att de nuvarande länsmännen skola benämnas landsfiskaler.»

Därefter uppläste föredraganden de utarbetade förslagen till lag om överflyttande, vid kronofogdetjänsternas indragning, av vissa, kronofogde åliggande bestyr å landsfiskal;

lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen;

lag angående ändrad lydelse av 5 § i lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänsteman;

lag angående ändrad lydelse av 4 kap. 5 § i lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning;

lag angående ändrad lydelse av 15 kap. 2 § rättegångsbalken;

lag angående ändrad lydelse av 10 kap. 12 § strafflagen; samt

lag angående ändrad lydelse av 19 § 9 punkten i förordningen om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall; och voro förslagen av den lydelse bilagor vid detta protokoll utvisa.

Föredraganden hemställde, att lagrådets utlåtande över förslagen måtte, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Bilaga 1.

Förslag

till

L a g

om överflyttande, vid kronofogdetjänsternas indragning, av vissa, kronofogde åliggande bestyr å landsfiskal.

Härigenom förordnas, att, där i lag eller författning kronofogde eller kronans uppbördsman eller ombudsman å landet fått sig någon skyldighet i tjänsten ålagd eller någon befogenhet anförtrodd eller föreskrift meddelats, att anmälan eller ansökan skall göras eller handling avlämnas hos kronofogde, vad sålunda sagts om kronofogde eller kronans uppbördsman eller ombudsman skall, sedan kronofogdetjänsterna med utgången av år 1917 indragits, äga tillämpning med avseende å landsfiskal, såvitt ej annorlunda blivit stadgat.

Bilaga 2.

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar av utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 2—4, 6, 9, 24, 57, 85, 90, 91, 94, 95, 98, 99, 137, 141, 146, 154, 155, 159, 162—166 och 169 §§ utsökningslagen skola — vissa §§ i nedan angivna delar — erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Utmättningsman är å landet landsfiskal, var inom sitt tjänstgöringsområde, och i stad stadsfogde. Erfordras i — — — — varderas befattning.

Utmättningsman har att, — — — — förrätta utmätning.

3 §.

Konungens befallningshavande äge för bestämt fall eller inom visst område förordna lämplig person att på eget ansvar i landsfiskals ställe vara utmättningsman. Om sålunda förordnad utmättningsman gälle vad i denna lag om landsfiskal stadgas.

4 §.

I Stockholm, så ock i annan stad, där utmättningsmannabefattningen anses icke kunna av en stadsfogde ensam fullgöras, må, om Konungen finner gott sådant medgiva, stadsfogde äga att för bestämt fall i sitt ställe till utmättningsman sätta annan man, som av överexekutor är antagen; svare dock vid utmätning stadsfogden själv för redovisningen och för skada, som av utmättningsmannens fel eller försummelse kan komma. Ej må stadsfogde åt annan uppdraga försäljning av fartyg,

som i 94 § sägs, ej heller fördelning av köpeskilling för lös egendom i fall, då enligt 140 eller 141 § sammanträde för fördelningen erfordras; och äge Konungen även i övrigt föreskriva villkor för stadsfogdes rätt att i sitt ställe sätta annan man.

6 §.

Utmättningsman — — — — ej för jäv räknas. Förekommer jäv emot landsfiskal eller stadsfogde, anmäla han det genast hos överexekutor, som, där jävet provas lagligt, förordnar annan utmättningsman i den jäviges ställe. Över beslut, — — — — ej föras.

9 §.

Landsfiskal och stadsfogde skola hålla dagbok — — — — meddelas av Konungen.

Efter varannan månads förlopp skall landsfiskal inom fjorton dagar till överexekutor insända utdrag ur dagboken för alla mål, som under de två sista månaderna inkommit, så ock för de äldre mål, som ej blivit före nämnda månader avslutade. Stadsfogde skall efter var tredje månads förlopp inom fjorton dagar till överexekutor insända enahanda utdrag för de tre sista månaderna. Finnas ej mål, för vilka sålunda redogöras bör, varde ock det inom lika tid anmält. Försummar landsfiskal eller stadsfogde att inkomma med utdrag eller anmälan, såsom nu är sagt, fälle överexekutor honom att böta en krona för var dag han därmed utebliver; dock må ej dömas till sådan dagabot för längre tid än två månader. Är landsfiskal eller stadfogde dömd till dagabot och låter sig ej därav rätta, varde straffad såsom för annan vårdslöshet i tjänsten.

24 §.

Nu nekar den som sökes sin hand och förskrivning: har han ej förut vid domstol eller inför överexekutor erkänt fordringshandlingen eller ock, enligt å handlingen tecknat behörigt bevis, i tillkallat vittnes närvaro inför landsfiskal, stadsfogde eller notarius publicus erkänt handlingen; varde målet såsom tvistigt till domstol förvisat.

57 §.

Då för utmättnings vinnande fordringsbevis till utmättningsmannen avlämnas, skall han därom göra anteckning å handlingen och meddela borgenären bevis.

85 §.

Då fast egendom blivit tagen i mät eller utmättningsman å landet tagit i mät fartyg, varom i 94 § sägs, åligger det utmättningsmannen att genast anmäla det hos överexekutor och tillika, om gäldenären vid utmätningen uppgivit auktionsställe, såsom i 98 § sägs, giva det tillkänna.

Då fast egendom — — — — utmätningen skett.

Utmättes fartyg — — — — urskiljande erfordras.

Myndighet, som — — — — är sagt.

90 §.

Skall lös egendom — — — — till efterrättelse.

Är egendom — — — — lämpligt finnes.

Å landet skall auktion å fartyg, varom i 94 § sägs, förrättas av överexekutor eller, då auktion ej skall ske å landskansli, av den som överexekutor för sådant ändamål till förrättningsman särskilt förordnar; och låte auktionsförrättaren kungöra auktionen såsom ovan om annan lösegendom är sagt.

91 §.

Kungörelse om auktion — — — — nu är sagt.

Har gäldenären — — — — från ansvarighet.

Skall fartyg eller gods i fartyg säljas, varde kungörelsen om försäljningen jämväl införd i allmänna tidningarna tre gånger, sista gången minst fjorton dagar före auktionen; och skall kungörelsen tillika innehålla, att de borgenärer, som, ändå att de ej vunnit utmätning eller i utmätt fartyg hava inteckning, äga rätt till betalning ur det utmätta, hava att sådant, på sätt i 139 § sägs, före auktionen hos auktionsförrättaren anmäla. De borgenärer — — — — ske kan.

Är fråga om försäljning av fartyg, som blivit i fartygsregistret infört, anskaffe auktionsförrättaren gravationsbevis rörande fartyget; dock vare, där auktionsförrättaren det äskar, borgenären pliktig att förskjuta den för bevisets utlösande nödiga kostnad.

94 §.

Skall försäljning ske av fartyg, som enligt mätbrev eller å fartyget anbragt tontalsmärke har en dräktighet av tjugu registerton eller därutöver, uppläse auktionsförrättaren före utropet gravationsbevis, där enligt 91 § sådant skall vara anskaffat, och giva till känna, å vad tid köpeskillingen sist skall inbetalas; anmane ock dem, vilka äro tillstädes

och hava fordran, som skall vid auktionen bevakas, att sådant anmäla. Varder fordran anmäld hos auktionsförrättaren, meddele han före utropet därom underrättelse.

Innan auktionen — — — — för sammanträdet.

95 §.

Den som — — — — ånyo utropat.

Vad av köpeskillingen — — — — till godo.

Varder ej sist å det sammanträde, varom förut är sagt, köpeskillingen till fullo gulden eller anstånd lämnat efter ty nyss är sagt, vare köpet ogillt och besörje genast auktionsförrättaren, att fartyget varder till försäljning ånyo utlyst, som i 90 och 91 §§ sägs. Går fartyget — — — — å köpeskillingen gottgöras. Är pant eller borgen ställd för köpeskillingen, låte auktionsförrättaren, där sådant erfordras till gäldande av vad förre köparen utgiva bör, ofördröjligen försälja panten i den ordning, som om utmätta lösören stadgas, eller utsöka borgensförbindelsen hos löftesmannen.

Varder köpeskillingen — — — — gälden övertagit.

98 §.

Å landet — — — — auktionen skall hållas. Skall auktionen hållas på annat ställe än landskansliet, varde den förrättad av den som överexekutor för sådant ändamål till förrättningsman särskilt förordnar.

I stad — — — — gemenligen hållas.

Skola fastigheter — — — — å landskansliet.

99 §.

Då fast egendom blivit utmätt, insände utmätningssmannen till överexekutor protokollet över utmätningen med beskrivning och värdering å egendomen jämte övriga tillgängliga handlingar, varom i 79 § är nämnt.

137 §.

Då utmätt — — — — till handa.

Innan dom — — — — eller borgen.

Har stadsfogde till utmätningssman i sitt ställe satt annan man, fullgöre dock själv vad, efter ty ovan är sagt, utmätningssman åligger, där han ej åt den, som förrättat utmätningen, uppdragit att medlen borgenären tillhandahålla, och denne därom blivit underrättad.

141 §.

Nu har, då — — — — sig där infinna.

Finnes i fall, som — — — — till utdelning.

Erfordras å landet sammanträde för köpeskillings fördelning, skall det äga rum inför överexekutor eller den, som överexekutor för sådant ändamål till förrättningsman särskilt förordnar; och åligger det utmätningsmannen att genast till överexekutor insända de medel, som fördelas skola, samt protokollet över utmätningen och övriga till ärendet hörande handlingar. Erfordras dylikt sammanträde i stad och är utmätningsförrättaren ej behörig att sammanträdet hålla, insände han genast till stadsfogden sagda medel, protokoll och handlingar. Den, som håller sammanträdet, förfare vidare på sätt ovan är stadgat.

146 §.

Nu kan ej överenskommelse träffas, såsom i 145 § sägs; finnes ärendet anhängigt hos utmätningsman eller särskilt förordnad förrättningsman, avgive han genast skriftligt förslag, huru tillgångarna må fördelas; och äge sedan den, som därmed icke åtnöjes, att, evad han vid sammanträdet varit tillstädes eller icke, inom den tid och i den ordning, som i 10 kap. bestämmes, hos överexekutor anhängiggöra sin klandertalan, vid äventyr, om det försummas, att förslaget kommer att såsom lagakraftvunnet till efterrättelse lända. Varder klandertalan anhängiggjord, pröve överexekutor, om och i vad mån klandret må till ändring i förslaget föranleda. Under klandertiden skall förslaget hos förrättningsmannen hållas tillgängligt för den, som önskar därav taga del.

154 §.

Klander mot fördelningsförslag eller överexekutors beslut i fördelningsfråga gälle ej för annan än den, som klandret väckt.

155 §.

Vill borgenär, innan fördelningsförslag eller överexekutors beslut om fördelningen vunnit laga kraft, lyfta vad honom därigenom tillagt blivit, äge därtill rätt; ställe dock pant eller borgen för vad han lyfter, där ej överexekutor finner skäligen tillåta, att lyftning må utan sådan säkerhet ske.

Har full — — — — ställas bör.

159 §.

Medel, som vid köpeskillings fördelning blivit borgenär tillagda, men icke av honom lyftas, skola i riksbanken nedsättas på sätt särskilt är stadgat.

Är utdelning — — — kunna tillfalla.

162 §.

Är ej utmätning förrättad och, där lös egendom av annat slag, än i 163 och 165 §§ sägs, tagits i mät, försäljning därav verkställd inom två månader, sedan landsfiskal emottagit de handlingar, som i 54 och 56 §§ nämnas, och inom en månad, sedan stadsfogde sådana handlingar emottagit; svare utmätningssmannen själv för det belopp, varför utmätning bort ske, i den mån han ej förmår visa, att skada av dröjsmålet icke uppkommit.

Styrker utmätningssmannen, att borgenär lämnat gäldenär anstånd med betalningen eller att för utmätning eller försäljning mött hinder, som utmätningssmannen ej kunnat förekomma, vare han från all ansvarighet fri. Möter sådant hinder — — — utmätningssmannen hållas.

163 §.

Är fartyg, i annat fall än i 165 § sägs, eller gods i fartyg utmätt, eller skall utmätt fordran eller rättighet säljas, och varder ej det utmätta sålt å landet inom tre månader och i stad inom två månader efter det utmätningssmannen emottagit de i 54 och 56 §§ nämnda handlingar; vare om hans ansvarighet lag som i 162 § sägs.

164 §.

Då enligt 141 § sammanträde för fördelning av köpeskilling för lös egendom skall äga rum, vare förrättningsmannen pliktig att utsätta sammanträdet att hållas inom fjorton dagar eller, om kungörelse i allmänna tidningarna erfordras, inom fyra veckor efter försäljningen.

165 §.

Har utmätning skett av fast egendom eller, å landet, av fartyg, som i 94 § sägs, skall utmätningssmannen så skyndsamt vidtaga alla de

åtgärder, vilka på honom ankomma, att försäljningen av det utmätta ej må genom hans vållande fördröjas, i fråga om fast egendom, å landet över fyra månader och i stad över tre månader, samt beträffande far-tyg, som nyss är sagt, över tre månader från mottagandet av de i 54 och 56 §§ nämnda handlingar.

166 §.

Medel, som till utmätningsman influtit och borgenär tillkomma, skola, utom i fall, som i 159 § sägs, hos utmätningsmannen hållas borgenären tillhanda under två veckor från den dag borgenären äger rätt att medlen utfå. Varda medlen ej under denna tid av borgenären lyftade, skola de ofördröjligen av utmätningsmannen i riksbanken nedsättas på sätt särskilt är stadgat; och äge utmätningsmannen sedermera att med beviset om nedsättningen till borgenären redovisa. Där fordringsbevis, som för utmätnings vinnande blivit av borgenär avlämnat, bör efter målets handläggning till honom återställas, skall handlingen hos utmätningsmannen hållas borgenären till handa under den tid, som ovan sagts; och gälle i övrigt om sådan handling vad nyss är om influtna medel stadgat.

Försummar borgenär — — — honom tillkomma.

Har någon — — — om året.

169 §.

Kommer vid auktion — — — förrättningen avslutas. Har auktionen förrättats av särskilt förordnad förrättningsman, såsom i 98 § sägs, åligge honom att, där sådant yrkande framställts, ofördröjligen göra anmälan därom hos överexekutor och tillika insända borgenärsförteckningen.

Den för — — — anfordran förskjutas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

Beträffande mål, som före nämnda dag å landet äro anhängiga, äger Konungens befallningshavande förordna, i vilken mån deras vidare handläggning skall ankomma på kronofogde.

Bilaga 3.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänsteman.

Häri genom förordnas, att 5 § i lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänsteman, skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

5 §.

Vad förut i denna lag är stadgat skall äga tillämpning jämväl där ämbets- eller tjänsteman, varom i 1 § sägs, tillgriper och förskingrar gods — — — om händer,
vad han — — — med mera,
influtna — — — kronan, eller
vad för — — — om händer;
så ock där landsfiskal tillgriper och förskingrar andra medel, som av honom å tjänstens vägnar till redovisning emottagits.
I fall — — — medel.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

Beträffande medel, som kronofogde å tjänstens vägnar emottagit till redovisning, skall ifrågavarande paragraf även efter lagens ikraftträdande gälla enligt sin hittillsvarande lydelse.

Bilaga 4.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § i lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning.

Härigenom förordnas, att 4 kap. 5 § i lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning skall erhålla följande ändrade lydelse:

5 §.

Behörig att förrätta borgerlig vigsel är, i stad, lagfaren ledamot av magistraten eller, där magistrat ej finnes, ordföranden i den för staden särskilt tillsatta styrelse och, på landet, landsfiskalen ävensom, där Konungen för visst område det medgiver, den som Konungens befallningshavande särskilt förordnar till vigselförrättare.

Borgerlig vigselförrättares åliggande att viga är ej beroende därav, att någon av de trolovade har sitt hemvist inom hans tjänstgöringsområde.

Är landsfiskal bosatt i stad, äge han jämväl inom staden förrätta vigsel, men vare ej pliktig därtill, med mindre någon av de trolovade har sitt hemvist inom hans distrikt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

Bilaga 5.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 15 kap. 2 § rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 15 kap. 2 § rättegångsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

De, som för andra må tala och svara, skola vara oberyktade, ärlige, redlige och förståndige. Ej bör någon allmänneligen därtill brukas, som av rätten, där saken drives, ej godkänd är, och lov därtill fått. Vill parten bruka till fullmäktig sin skyldeman, eller den i hans tjänst är, eller han eljest haver förtroende till; stånde det honom fritt. Konungens betjante må ock för sina vänner tala, när deras förmän det tillåta, och de sin tjänst därmed ej försumma, eller det emot deras ämbetes plikt ej strider.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

*Bilaga 6.***Förslag**

till

Lag

om ändrad lydelse av 10 kap. 12 § strafflagen.

Härigenom förordnas, att 10 kap. 12 § strafflagen skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

12 §.

Till upprors — — — — nödigt vara.

Med civilmyndighet förstås här Konungens befallningshavande, borgmästare och polismästare i stad eller å landet, eller den, som i sådan ämbetsmans ställe satt är.

Är ej — — — — stadgat är.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

Bilaga 7.

Förslag

til

Lag

om ändrad lydelse av 19 § 9 punkten i förordningen om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall.

Härigenom förordnas, att 19 § 9 punkten i förordningen om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall den 16 februari 1864 skall erhålla följande ändrade lydelse:

19 §.

9. Konungens befallningshavande i länet, så ock borgmästare och råd i stad, äge förordna om häkte å viss person, som för brott miss-tänkt hålles, efter ty i 5, 6 och 7 punkterna sägs: have ock polis-mästare eller landsfiskal å landet och stadsfiskal i stad makt att, på eget ansvar, sådan person häkta eller häkta låta.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1918.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd
fredagen den 11 maj 1917.*

Närvarande:

Justitieråden GULLSTRAND,
VON SETH,
WEDBERG,
Regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 7 maj 1917, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättade förslag till

lag om överflyttande, vid kronofogdetjänsternas indragning, av vissa, kronofogde åliggande bestyr å landsfiskal;

lag om ändring i vissa delar av utsokningslagen;

lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänsteman;

lag om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § i lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning;

lag om ändrad lydelse av 15 kap. 2 § rättegångsbalken;

lag om ändrad lydelse av 10 kap. 12 § strafflagen; samt

lag om ändrad lydelse av 19 § 9 punkten i förordningen om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av konstituerade revisionssekreteraren Nils Lilienberg.

I anledning av förslagen avgåvos följande yttranden:

Förslaget till lag om överflyttande, vid kronofogdetjänsternas indragning, av vissa, kronofogde åliggande bestyr å landsfiskal.

Lagrådet:

De i chefens för justitiedepartementet yttrande uppräknade stadganden, vilka äro givna med avseende å kronofogde eller kronans ombudsman å landet, äro av synnerligen mångskiftande art. Vissa av dem hava sådant innehåll att den i lagförslaget upptagna karaktäristiken knappast kan anses träffande. Så är exempelvis fallet med föreskrifterna att avhandling om lösöre köp skall uppvisas för kronofogden, att kronans ombudsman skall höras över ansökan om dödförklaring, att Konungens befallningshavande må meddela kronofogden vissa förskott, o. s. v. Det synes alltså önskligt att den tillämnade lagen får en mera allmänt hållen avfattning i vad den avser att angiva de stadganden, som skola komma att gälla landsfiskal. I sammanhang härmed torde lagens rubrik böra undergå någon jämkning.

Att i mer än ett fall landsfiskalen, d. v. s. den nuvarande länsman-
nen, är mindre skickad än kronofogden för fullgörande av de ifråga-
varande bestyren lärer vara otvivelaktigt. Men vid kronofogdetjänster-
nas indragning torde för det stora flertalet fall annan utväg än den i
förslaget valda ej gärna kunna ifrågakomma. I ett hänseende synes
dock särskilt betänkligt att låta länsmanen träda i kronofogdens ställe,
nämligen såvitt angår befogenhet att jämlikt lagen den 26 mars 1909
upptaga s. k. nöjdförklaring av icke häktad person. Att länsmanen
skulle erhålla nämnda befogenhet var under förarbetena till sagda lag
ifrågasatt, men en sådan anordning avvisades av dåvarande chefen för
justitiedepartementet såsom icke lämplig, särskilt med hänsyn till att
länsmanen i regeln varit åklagare i målet. Vad sålunda med all rätt
fick bliva bestämmande för den ståndpunkt, lagstiftningen intog år 1909,
äger oförminskad giltighet även efter fögderiförvaltningens omorganisa-
tion. Från den allmänna överflyttningen å landsfiskal av kronofogde-
bestyren torde följaktligen böra göras undantag beträffande nu ifråga-
varande befogenhet genom att nödig ändring sker i 3 § av 1909 års lag.

Förslaget till lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen.

Lagrådet:

Enligt förslaget skola försäljning av fartyg om minst 20 ton, för-
säljning av fast egendom och fördelning av köpeskilling för lös egendom,
då sammanträde därför erfordras, ej tillkomma landsfiskal, utan verk-
ställas av överexekutor eller den, som överexekutor särskilt förordnar.
Utan tvivel är det avsett att den sålunda av överexekutor förordnade

förrättningsmannen skall vara att betrakta såsom utmättningsman, så att de med avseende å utmättningsman givna stadganden — om jäv, om klagan över utmättningsmans förfarande m. m. — skola i fråga om det ärende, förordnandet gäller, i stället tillämpas å förrättningsmannen. Detta framgår dock ej med erforderlig tydlighet av förslaget, som i vissa paragrafer, 146 § m. fl., vill genomföra ändringar i nuvarande lagtexten för att likställa särskild förrättningsman med utmättningsman, medan däremot andra delar av utsökningslagen, exempelvis hela 10 kap., lämnas orubbade. Det synes nödigt att redan i 1 kap., kanske hälst i 3 §, omnämna dels att förrättningsman kan för vissa ändamål särskilt förordnas av överexekutor och dels att, där sådant förordnande meddelas, utsökningslagens bestämmelser om utmättningsman skola i allt vad uppdraget angår i stället tillämpas å den förordnade. Gives en dylik allmän bestämmelse, böra 146, 154, 155, 164 och 169 §§ utgå ur förslaget.

Att den särskilde förrättningsmannen omnämnes redan i 1 kap. utsökningslagen är nödigt även av det skäl, att lagen den 10 juli 1899 eljest ej blir tillämplig med avseende å skada, som förorsakats av honom.

I 6 § fjärde punkten torde den särskilt förordnade förrättningsmannen böra uttryckligen jämföras med landsfiskal och stadsfogde.

Då ett erkännande, som jämlikt 24 § skett inför kronofogde, naturligtvis skall allt fortfarande äga sin verkan, bör ändringen i denna paragraf inskränka sig till att beteckningen landsfiskal införes i stället för länsman.

Till följd av stadgandet i 23 § av promulgationsförordningen till utsökningslagen, att i vissa städer auktion å fast egendom skall för rättas av magistraten såsom utmättningsman, kan yrkande, som i 169 § avses, komma att framställas inför utmättningsman. Andra punkten i första stycket av sistnämnda paragraf bör således, därest emot lagrådets hemställan ändring anses böra ske i paragrafen, alltjämt innehålla bestämmelse för det fall att auktion förrättats av utmättningsman.

I nämnda 23 § av promulgationsförordningen hänvisas till 3 § i utsökningslagen. Om förslaget upphöjes till lag, blir denna hänvisning missledande. I slutstadgandet av den föreslagna lagen torde därför böra angivas att berörda hänvisning skall gälla 3 § i dess nuvarande lydelse.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänsteman.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § i lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning.

Justitierådet Wedberg:

Länsmannens kompetens att formenligt utföra såväl själva vigselförrättningen som därmed sammanhängande åligganden torde man ej hava anledning att ifrågasätta. Men obestridligt synes även vara att länsmannens göromål såsom polisman, åklagare och utmätningsman, vilka alltjämt komma att utgöra det huvudsakliga av hans verksamhet, äro av den art att, såsom lagberedningen yttrat i sina motiv till lagen om äktenskaps ingående och upplösning, det är mindre lämpligt att åt honom anförtro uppdraget att vara vigselförrättare. Något skäl att i detta sammanhang upptaga frågan om ökning av de borgerliga vigselförrättarnes antal läser ej heller föreligga. Vid dessa förhållanden och då den ytterligare arbetsböda, som en överflyttning av kronofogdarnes nu ifrågavarande funktion å häradshövdingarne skulle för dessa medföra, icke synes avsevärd, hemställes om sådan ändring av förevarande lagrum att häradshövdingen blir vigselförrättare i stället för kronofogden.

Justitieråden *Gullstrand* och *von Seth* samt regeringsrådet *Planting-Gyllenbåga* lämnade förslaget utan anmärkning.

Förslagen till lag om ändrad lydelse av 15 kap. 2 § rättegångsbalken, till lag om ändrad lydelse av 10 kap. 12 § strafflagen och till lag om ändrad lydelse av 19 § 9 punkten i förordningen om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall.

Lagrådet lämnade förslagen utan anmärkning.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott tisdagen den 15 maj 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Stenberg anmälde efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet lagrådets den 11 maj 1917 avgivna utlåtande över de den 7 samma månad till lagrådet remitterade förslag till

- 1) lag om överflyttande, vid kronofogdetjänsternas indragning, av vissa, kronofogde åliggande bestyr å landsfiskal;
- 2) lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen;
- 3) lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänsteman;
- 4) lag om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § i lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning;

- 5) lag om ändrad lydelse av 15 kap. 2 § rättegångsbalken;
- 6) lag om ändrad lydelse av 10 kap. 12 § strafflagen; samt
- 7) lag om ändrad lydelse av 19 § 9 punkten i förordningen om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall.

Efter att hava redogjort för utlåtandets innehåll anförde föredragande departementschefen följande:

»I enlighet med de anmärkningar, som lagrådet framställt mot förslaget till lag om överflyttande, vid kronofogdetjänsternas indragning, av vissa, kronofogde åliggande bestyr å landsfiskal och förslaget till lag om ändring i vissa delar av utsökningsslagen, hava nämnda förslag undergått omarbetning, därvid även det förstnämnda förslagets rubrik ändrats. Den av en bland lagrådets ledamöter framställda erinran mot förslaget till lag om viss ändring i lagen om äktenskaps ingående och upplösning har jag däremot ej ansett böra föranleda ändring i detta förslag.

Med hänsyn till vad lagrådet yttrat därom att den enligt 3 § i lagen den 26 mars 1909 angående verkställighet i vissa fall av straff, ådömt genom icke laga kraft ägande utslag, kronofogde tillkommande befogenhet att upptaga s. k. nöjdförklaring av icke häktad person ej borde överflyttas å landsfiskal, har jag låtit inom departementet utarbeta särskilt förslag till lag om ändrad lydelse av nyss berörda lagrum. Då dylik nöjdförklaring enligt lagens nuvarande lydelse får avgivas inför bland andra polismästare i stad, synes det lämpligt, att kronofogden härutinnan efterträdes av länspolismästaren.

I vissa av de remitterade lagförslagen hava redaktionella jämkningar företagits utöver vad av lagrådets anmärkningar betingats.

Vad beträffar förslaget till lag angående ändrad lydelse av 5 § i lagen den 10 juli 1899 om ersättning av allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats av ämbets- eller tjänsteman, har genom nådig proposition, som beslutats den 20 sistlidne januari, för riksdagen framlagts förslag till lag om ändrad lydelse av nämnda paragraf i annat avseende än det nu ifrågavarande; och har sistnämnda förslag redan varit föremål för riksdagens behandling. Vid sådant förhållande torde med framläggandet av det nu förevarande förslaget lämpligen böra anstå till nästa års riksdag.»

Departementschefen uppläste därefter de sju lagförslag, som nu borde överlämnas till riksdagen, samt hemställde, att dessa förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Kungl. Maj:ts Nåd. Proposition Nr 239.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Israel Myrberg.